

OFF-PISTE I
GUTTORMS-
GAARDS
ARKIV

Meieriveien
Blaker 1925
Sørum

Off-pis Guttorms arki

Hilsen,
Verkstedbibliotek

te i
gaard
s
v

Tonje Lona Eriksen • Erlend Grevskott • Johannes Jellum • Tiril Haug John
Shubham Mehra • Victoria Ydstie Meyer

Book din tid på
event.khio.no/design

Fredag 6 nov
Lørdag 7 nov

Når man tar seg til et bibliotek, har man som regel tre mulige ærender. Man er på utkikk etter en bok man vet finnes, eller man vil finne ut om en bok finnes, eller man vil finne fram til bøker man ikke vet noe om i det hele tatt. Idag kan det også hende man trenger en drill, en symaskin eller en kinosal.

I Guttormsgaards arkiv forholder det seg annerledes. Her møter man opp ganske forventningsløs, men fortrinnsvis med interesser, nysgjerrighet og åpenhet. Det er ikke vanskelig å bruke arkivet, men det kan være krevende om man for eksempel er på jakt etter den minste boka, eller, som Shubham erfarte, ett enkelt, trykket blad. Det finnes en ukonvensjonell struktur som det tar tid å bli kjent med.

Guttorm var opptatt av mellomrommene, han sa at arkivet var et mellomrommets arkiv. Med det mente han kanskje at det virkelige arkivet befinner seg i forholdene mellom tingene, og i det assosiative potensialet som tingene åpner opp for. Relasjonene mellom dem er ikke presiserte, det er rom for reforhandling. Guttorm ønsket at det skulle være et arkiv i stadig bevegelse. Dette dukker opp igjen og igjen i diskusjonene våre, særlig fordi Guttorm er gått bort. I hvor stor grad kan vi flytte om på tingene, uten at noe mistes? Er rotet egentlig en del av arkivet, og hvor mye kan det isåfall ryddes? Arkivet kjennes fortsatt som et sterkt biografisk prosjekt, men det trenger å behandles uten ærefrykt for Guttorms person, og det er den rollen vi har inntatt.

Grafiske designere har en tendens til å være interesserte i arkiver og systemer. Det ville kanskje falt seg naturlig at vi gikk inn i dette med organisering som formål. Sortering av arkiver er et velkjent motiv, og gir velkjente resultater; man tar for seg et arkiv – som man gjerne «snubler over» –, finner opp et fikst system, sorterer det i henhold til det systemet, og publiserer det. Tilbake har man gjerne en monumental, altomfattende bok (og prisen for årets vakreste bok i lomma). Men vi har prøvd å finne andre måter å behandle samlingen på enn denne–dermed off-piste i arkivet.

Johannes stilte spørsmålsteget ved hva en samling gjør med objektene, når den tar dem ut av sin opprinnelige kontekst og funksjon.

Victoria har tenkt over hvordan et arkiv tar vare på sine objekter samtidig som det skal videreformidle dem. Hvordan kan man finne balanse mellom de to formålene?

Arkivet har en struktur og logikk, men for oss er den tilsløret. Shubham har, istedenfor å prøve å forstå det, nærmet seg arkivet på dets premisser.

Arkivet er både en institusjon og et hjem. Tonje lurer på om det er mulig at Guttorms hjem kan fortsette å være til stede i arkivet. Eller går det an å forestille seg andre narrativer?

Hvor setter man grensene for en samling? Tiril har interessert seg for hva og hvorfor noe inkluderes i en samling, og hva som skjer med det som faller utenfor.

Arkivet er også en arbeidsplass, slik bibliotekene er det. Erlend har tatt for seg arkivets steder for arbeid og konsentrasjon, og det faktum at arkivet er ment å brukes.

Det er rare tider på Blaker. Det har vært spesielt å få slippe inn i arkivet på et tidspunkt der mye er i endring, i et slags uoppråkket terreng. Tusen takk til Ellef og Martin som har lagt til rette for nesten en hel mastergrad i arkivet! Det har vært en uvurderlig tid.

Tiril og Victoria

Ideen om et «verkstedbibliotek» ble lansert av Guttorm Guttormsgaard i 1993. Han mente at et bibliotek ikke bare burde romme den kunnskapen som er nedtegnet i bøker, men være et sted som formidlet bokas materielle, sosiale og kreative kompleksitet. Guttorm:

Hver gang jeg tar i en bok, selv om det er en simpel, alminnelig «loppemarkedsbok», er det akkurat som det summer av de stemmene som har bidratt til å forme den: Noen har laget papir, skrifttyper og trykkemaskiner, andre var formgivere, produsører, settere og bokbindere. Selv om det som regel er én person som får navnet sitt på tittelsiden, er det helt orkester av oppfinnere og håndverkere som har gjort boka mulig.

Et verkstedbibliotek er en scene for orkestre av denne typen. Opprinnelig var tanken at Nasjonalbiblioteket i Oslo kunne huse et slikt sted. Det skulle være et «grafisk-kulturelt verksted enestående i sitt slag,» kunne man lese i Aftenposten 18. mai 1994, der Guttorm poserte med en «trykkpressenes Rolls Royce» som han ville donere til formålet. Året etter konstaterte nasjonalbibliotekar Bendik Rugaas i samme avis at ideen hadde vakt interesse hos UNESCO, men at den foreløpig befant seg i «entusiasmefasen». Senere gikk det hele i glemmeboka.

Som denne katalogen dokumenterer, har vi siden høsten 2019 innledet en ny entusiasmefase, nå med samlingen og stedet Guttormsgaards arkiv som det primære utgangspunktet. Et verkstedbibliotek, har jeg foreslått, burde ikke bare være et bibliotek utstyrt med et trykkeverksted, men også et sted der bøkene betraktes som verktøy. Guttormsgaards arkiv er nemlig en samling med en enestående orientering mot bruk. Guttorm mente at dersom ting ikke kunne brukes, hadde de ingen verdi. Nøyaktig hvordan de skal brukes forblir imidlertid et åpent spørsmål. I Guttormsgaards arkiv kan en steinalderøks gjerne anvendes som snurrebass, et verktøy er også et leketøy. Overført til ideen om verkstedbiblioteket vil det si at bøkene skal brukes, men ikke nødvendigvis på nøyaktig den måten vi forventer. Kanskje skal de ikke engang leses. I alle tilfeller skal de håndteres uten hvite hansker, enten det

er en loppemarkedsbok eller Albrecht Dürers femhundre år gamle tegnemanual. Det som gjør en bestemt bok til et verktøy, kan like gjerne være måten den er bundet på, som innholdet den rommer.

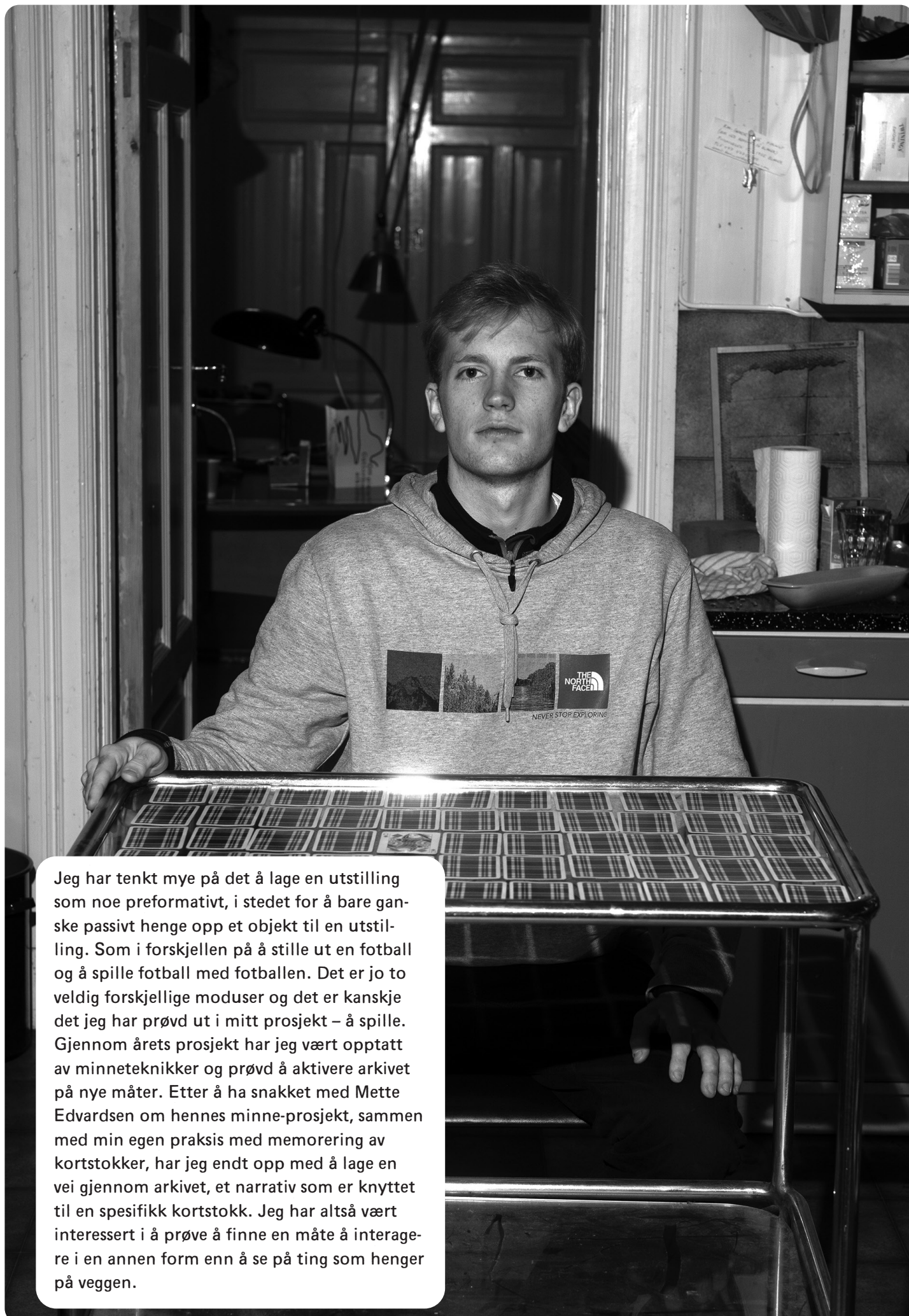
~~Aldri før har det foregått så mye rart i Guttormsgaards arkiv. Tonje, Erlend, Johannes, Tiril, Shubham og Victoria har gått opp ei løype utenfor løypa. Dette er verkstedbiblioteket i aksjon. Off-piste i Guttormsgaards arkiv.~~

~~Ellef Prestsæter~~

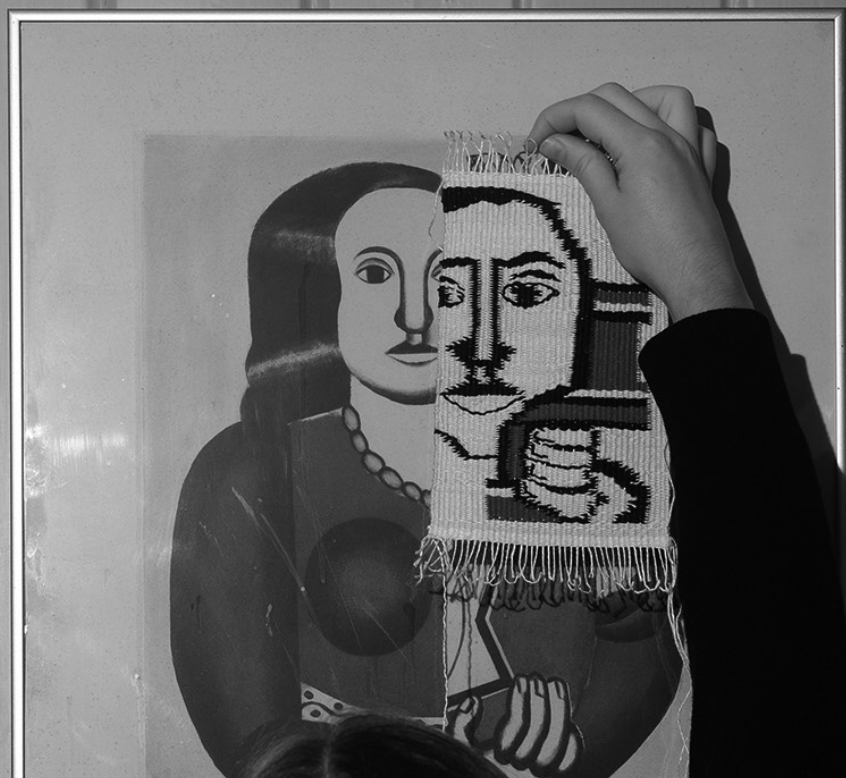
Tonje Lona Eriksen, Erlend Grevskott, Johannes Jellum, Tiril Haug Johne, Shubham Mehra og Victoria Ydstie Meyer er verkstedbibliotekets pionerer. I en periode da mange var redd for at arkivets summing skulle stilne hen etter Guttorms bortgang, har de sørget for pianospill og purre suppe i Meierisalen, røyk i pipa og trykking på verkstedet. Midt oppe i et nokså kaotisk dødsbo i bevegelse har de orientert seg ved hjelp av arkivisk entusiasme og en sterk vilje til å formulere nye spørsmål om bok, bilde, verksted og bibliotek.

Aldri før har det foregått så mye rart i Guttormsgaards arkiv. Tonje, Erlend, Johannes, Tiril, Shubham og Victoria har gått opp ei løype utenfor løypa. Dette er verkstedbiblioteket i aksjon. Off-piste i Guttormsgaards arkiv.

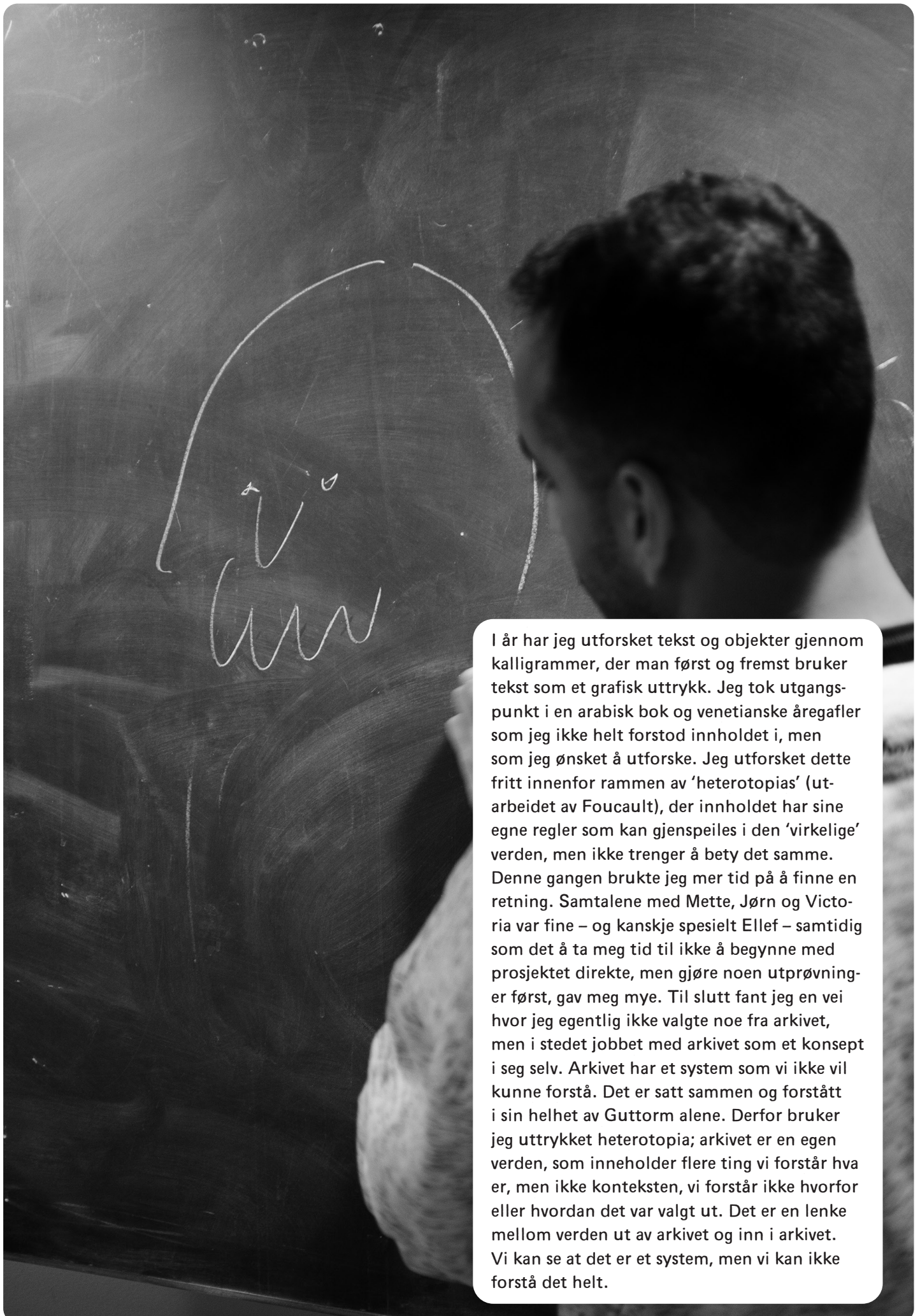
Ellef Prestsæter

Jeg har tenkt mye på det å lage en utstilling som noe preformativt, i stedet for å bare ganske passivt henge opp et objekt til en utstilling. Som i forskjellen på å stille ut en fotball og å spille fotball med fotballen. Det er jo to veldig forskjellige moduser og det er kanskje det jeg har prøvd ut i mitt prosjekt – å spille. Gjennom årets prosjekt har jeg vært opptatt av minneteknikker og prøvd å aktivere arkivet på nye måter. Etter å ha snakket med Mette Edvardsen om hennes minne-prosjekt, sammen med min egen praksis med memorering av kortstokker, har jeg endt opp med å lage en vei gjennom arkivet, et narrativ som er knyttet til en spesifikk kortstokk. Jeg har altså vært interessert i å prøve å finne en måte å interagere i en annen form enn å se på ting som henger på veggen.

Jeg bestemte meg ganske tidlig for at jeg ville jobbe med veving. Etter fjorårets researchtunge prosjekt, ville jeg prøve å sette premissene tidlig, i et enkelt konsept, og arbeide praktisk derfra. Prosjektet ble til ut av dette – vevingsens betingelser innebærer å ikke kunne gå tilbake og endre, så «produktet» ender opp med å bli alt arbeidet gjort ilt. tiden som er gått. Tanken om tid som arbeid dukket frem da vi snakket med Mette om hennes langvarige prosjekt med tekst, lesing og memorering. Ellef la fram idéen om surrogater i samlinger – digitale bildefiler av skjøre objekter – og på det tidspunktet hadde jeg tittet rundt i arkivet og latt meg overvelde av hvor mange spennende saker som er der. Jeg tenkte at det ville være fint å veve surrogater av objekter fra samlingen. Arbeidet med dette ga meg mye tid til å tenke og huske på objektene, som ble en slags omsorg for dem – å veve dem inn i et system i ro og mak. Rytmen var skjønn å være i, de gjentakende gestene minner på sett og vis om å brette om tekst eller å tegne, men jeg merker at jeg også setter enormt pris på research, og slik arkivet er innrettet oppfordrer det til begge deler.

I år har jeg utforsket tekst og objekter gjennom kalligrammer, der man først og fremst bruker tekst som et grafisk uttrykk. Jeg tok utgangspunkt i en arabisk bok og venetianske åregafler som jeg ikke helt forstod innholdet i, men som jeg ønsket å utforske. Jeg utforsket dette fritt innenfor rammen av 'heterotopias' (utarbeidet av Foucault), der innholdet har sine egne regler som kan gjenspeiles i den 'virkelige' verden, men ikke trenger å bety det samme. Denne gangen brukte jeg mer tid på å finne en retning. Samtalene med Mette, Jørn og Victoria var fine – og kanskje spesielt Ellef – samtidig som det å ta meg tid til ikke å begynne med prosjektet direkte, men gjøre noen utprøvinger først, gav meg mye. Til slutt fant jeg en vei hvor jeg egentlig ikke valgte noe fra arkivet, men i stedet jobbet med arkivet som et konsept i seg selv. Arkivet har et system som vi ikke vil kunne forstå. Det er satt sammen og forstått i sin helhet av Guttorm alene. Derfor bruker jeg uttrykket heterotopia; arkivet er en egen verden, som inneholder flere ting vi forstår hva er, men ikke konteksten, vi forstår ikke hvorfor eller hvordan det var valgt ut. Det er en lenke mellom verden ut av arkivet og inn i arkivet. Vi kan se at det er et system, men vi kan ikke forstå det helt.

Nå jobber jeg med en fortolkning av rom og lys. Samtidig leker jeg litt med rommet etter at Guttorm er borte; kan man gjøre det om slik at hans nærvær ikke er så sterkt? Kan man forestille seg at en annen person eller et annet vesen fyller rommene hans? Om arkivet skal leve videre så kan det jo ikke bare baseres på Guttorm. Og Guttorm sine ting. Jeg har satset på å gjøre prosjektet med en viss letthet – å finne ut av hva jeg synes er gøy. Forrige runde hadde jeg lyst til å silketrykke og i år har jeg gått helt inn i det. Jeg har iscenesatt Lillebet Foss' Kulturspion på Guttorms fargesprakende, livlige baderom og jobbet med fotografi og silketrykk på sateng. Det har blitt et stort sengeteppe til soverommet, vegg i vegg.

Jeg har tatt for meg et maleri som framstiller Judit som halshogger Holofernes. Judits bok er en av de bøkene som ikke kom med i bibelen. Samtidig er det et viktig motiv i kunsthistorien. Hva og hvorfor noe kommer med eller ikke i en samling har vært et sentralt spørsmål for meg. Samtalen med Mette Edvardsen, om prosjekt Time has fallen asleep in the afternoon, har vært viktig, og jeg hadde lyst til å jobbe med håndskrift; parallelt og uavhengig av dette leste jeg en rekke bøker, bl.a. et lite hefte som heter Omskriven genom läsning med poesiforlaget Chateaux og Olivier Cadiots Diktekonsten. Cadiot lager tekstcollager med saks og lim, og sånn undersøker han tekstens struktur og grammatikk på en veldig morsom måte. Plutselig falt disse sakene sammen, Mette og Oliviers måter å lese og skrive på, håndskriften og min rolle i arkivet! Som om mitt eget bibliotek og Guttorms arkiv krysset hverandre. Jeg klippet opp og skrev om Judits bok, og så skrevet jeg den av i gotisk håndskrift – noe annet som også har gått i glemmeboka. De skrevne sidene er bundet sammen med silkestoff og utgjør en stort teppe av tekst, men kan samtidig brettes ned til en uortodoks bok.

Jeg har vært interessert i hva som inviterer til fokus og konsentrasjon – det har for såvidt vært gjennomgående fra i fjor til i år. Det har også vært mye snakk om arbeidsplasser i det siste, ettersom så mange jobber på hjemmekontor. Hva er kriteriene som skal til for at man klarer å holde fokus? Og hvordan påvirker arbeidsplassen det? Blaker, eller arkivet, har på meg virket veldig inviterende til å sette meg ned på mange forskjellige steder og jobbe. Og mange av plassene har nok blitt brukt til å arbeide på forskjellige vis. Jeg ville kartlegge det gjennom illustrasjoner i tresnitt med inspirasjon fra Johan Amos Comenius' bok Den ganske Verden fuld af de Ting som kand sees og sandsis afmaled. Orbis sensualium pictus. Die Sichtbahre Welt in Bildern.

Det gjelder å velge seg et hjørne og se hvor det bærer hen.

Den største innsikten fra arbeidet med arkivet har vært at det kommer til å ordne seg – det dukker opp sammenhenger eller ting når man minst venter det.

Det slår meg at jeg kan samle på ting, bøker og ideer med potensiale selv, at jeg ikke trenger Guttorms arkiv – men det er deilig at noen har gjort den jobben før meg!

Vi trenger en guide for å forstå systemet i arkivet; en Ellef. Likevel, når jeg har snakket med ham, skinner det ofte gjennom at heller ikke han har en fullstendig forståelse.

Det finnes flere museer der du kjenner til tingene eller du kan spørre om dem og få et svar, men i Guttorms-gaards Arkiv må du gå litt omkring, og kanskje finne deg et tema først. Så finner du kanskje ut litt mer om objektene og så finner du litt mer ut om noen andre objekter som har samme tema.

Jeg trodde at jeg skulle ha litt mer roen på arkivet nå, at jeg skulle være forberedt på hvor overveldende det er. Men det hadde jeg visst ikke allikevel.

Det er flere måter å oppleve objektene på. Tings mening og funksjon blir flerfoldig. Jeg synes det er bedre hvis alt ikke er forklart.

Arkivet er et mystisk sted og det forblir det. Jeg har begynt å like det godt – at det er overveldende og interessebasert og tidvis uforståelig. Det er mange uventede ting å oppdage, men også slitsomt å orientere seg i... en ressurs og en byrde. Men det er kanskje slik det er med samlinger.

I begynnelsen tenkte jeg at objektene i arkivet var blitt revet ut av sin originale kontekst og slik sett ikke var funksjonelle lenger – bare en haug malplasserte, døde objekter. Men jeg skjønner jo nå at de heller har fått en ny funksjon.

Det var akkurat like overveldende å møte arkivet som den første dagen vi var der. Til og med litt frustrerende, for man bare vimser rundt, fra den ene flotte boka til den andre.

Verkstedbiblioteket er en midlertidig institusjon, som består av Kunsthøgskolen i Oslo og Guttormsgaards arkiv.

Høsten 2019 satte Verkstedbiblioteket søke-lyset på boka som teknologi og fysisk objekt i anledning den norske bokas 500årsjubileum, i samarbeid med Nasjonalbiblioteket. Verkstedbiblioteket involverte bokbinder Lisa Bøthun, professor Lori Emmerson, sosiolog Nicholas Thoburn og redaktør Dušan Barok i arbeidet og diskusjonene.

Denne gangen, høsten 2020, setter vi søke-lyset på biblioteket som struktur og objekt. Formålet var fra begynnelsen av å utforske utstillingsformater. Hvordan kan vi som grafiske designere og illustratører stille ut med og i arkivet? For å undersøke dette spørsmålet nærmere, inviterte vi Mette Edvardsen, Jørn H. Sværen og Victoria Durnak til Blaker for å diskutere; tre utøvere som på hver sin måte arbeider med bøker. Mette kommer fra det performative, Jørn fra publisering og Victoria jobber med forholdet mellom utstilling og bok.

Etter en lengre periode med samtaler har vi skapt utstillingen Off-piste i Guttormsgaards arkiv, som presenterer seks mulige måter å tilnærme seg arkivet på.

Vår klassekamerat Camilla Martinsen deltok i den første runden av prosjektet på Blaker og arbeidet med Comenius' lærebok. Hun har ikke kunnet være med i årets utstillingsprosjekt for over jul fikk hun lille Eddie.

Tonje Lona Eriksen, Erlend Grevskott, Johannes Jellum,
Tiril Haug Johne,
Shubham Mehra, Victoria Ydstie Meyer

Professor Martin Lundell, Ellef Prestsæter

Redaksjon og form av Tiril Haug Johne og Victoria
Ydstie Meyer
Fotografi av Tonje Lona Eriksen

Skrift Joly, Fluxisch Else
Trykk: Publiseringverkstedet, KHIO

Dette har skjedd

Hjemme hos meg opererer vi med begrepet «dette har skjedd». Vi har det fra TV-serienes innledende del, der forhistorien rulles opp i høy fart for nye seere. Det er en kanskje noe kjedelig, men informativ sjanger. Dette er denne utstillingens «dette har skjedd».

Mange kunst- og designutdanninger holder seg med rikholdige boksamlinger. Grafisk design-studiene ved Yale, for eksempel, inneholder obligatoriske dypdykk i institusjonens sagnomsuste rare book library.

Kunsthøgskolen i Oslo har ingen sånn samling, og det er synd. Men bare en liten togtur unna ligger et nedlagt meieri, og der kan studentene studere bokhistorien, også med egne hender: fra inkunabler til modernismens klassikere, fra en håndskreven koran, via en østafrikansk bibel til russisk avantgarde.

For en utdanning med en ubrutt linje tilbake til bokkunstlinjen ved Statens håndverks- og kunstindustriskole, er dette åpenbart av stor verdi. Vi har mye å hente her, og vi har forhåpentligvis noe å bidra med også. Det har ført til en rekke samspill i årenes løp. Da vi feiret den norske bokas 500-årsjubileum, var det duket for et mer omfattende felles prosjekt.

I samarbeid med Nasjonalbiblioteket, som var vertskap for jubileet, ble en gammel tanke om et verkstedbibliotek gjenopplivet. Arkivet på Blakers opphavsmann Guttorm Guttormsgaard sto i spissen for en idé om et slikt bibliotek: et nasjonalbibliotek som ikke bare tok vare på bøkene, men også kunnskapen om hvordan de blir laget.

Verkstedbiblioteket ble stablet på beina igjen under jubileumsåret 2019. Et semesteremne for masterstudenter i grafisk design og illustrasjon gikk parallelt med flere arrangementer på Nasjonalbiblioteket. Prosjektets overbygging dreide seg om boka som teknologi og medium, hva boka har vært og hva den kan være. I studentenes regi, og i samarbeid med bokbinder Lisa Bøthun, ble det holdt et fulltegnert bokbindeverksted. Det ble arrangert et internasjonalt seminar med tittelen Antibøker og medielaboratorier, med engelske Nicholas Thoburn, amerikanske Lori Emerson, Dušan Barok, redaktør for Monoskop, og Ane Thon Knutsen, tidligere stipendiat ved KHiO.

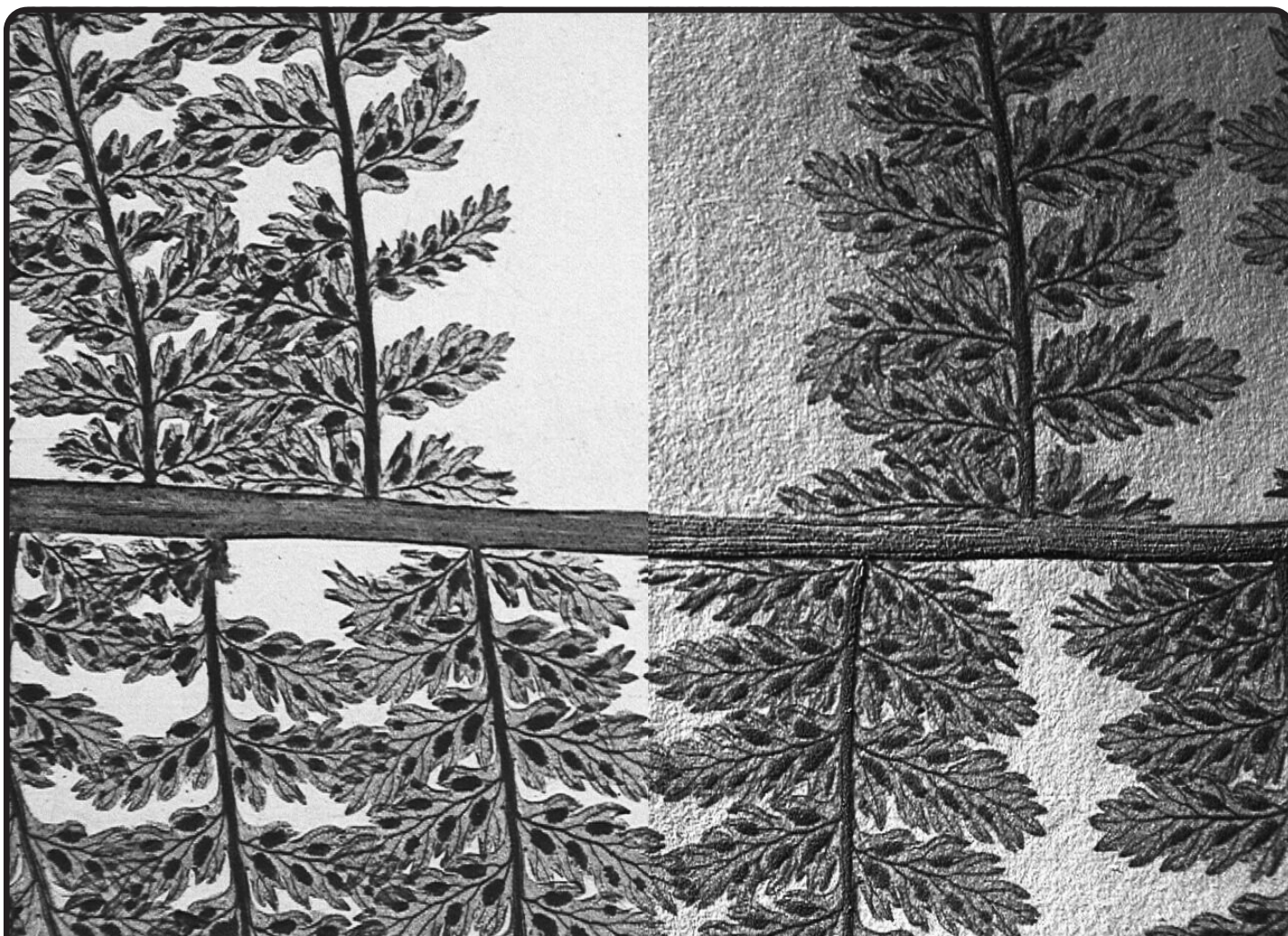
Samtidig jobbet studentene mot en utstilling hvor de tok utgangspunkt i én bok hver seg fra arkivet. Denne boka skulle de studere ved å lage en ny bok, sin bok, i sin tid. Det ble noen imponerende og interessante resultater, som vi så fram til å presentere offentlig. Så døde Guttormsgaard, og utstillingen måtte utsettes. Så kom pandemien, og utstillingen måtte utsettes igjen. I dialog med studentene bestemte vi oss for ikke å avlyse, men heller oppjustere. Et nytt semesteret ble viet denne utstillingen. Men nå skulle studentene stå fritt til å velge både gjenstander og bøker og lage en minneverdig hendelse på Blaker.

Vi inviterte inn gjester virksomme i skjæringspunktet mellom bøker og utstillinger. Mette Edvardsen, Jørn H. Sværen og Victoria Durnak foreleste om sitt arbeid og bidro med innspill til studentenes prosjekter og det overordnede utstillingskonseptet.

Guttorm Guttormsgaard gikk bort i 2019, samtidig som vi var midt i vårt prosjekt i arkivet. Det var ganske uvirkelig og trist. Vi er svært takknemlige for den rausheten vi har blitt vist her ute – en raushet som lever videre og som kommer til å prege arkivet videre. For arkivet er i de beste hender. Styreleder for stiftelsen Guttormsgaards arkiv, Ellef Prestsæter, kan ikke takkes nok. En mer energisk, positiv og kunnskapsrik altnuligmann kunne ikke arkivets mange venner drømt om.

Dette har skjedd. Og nå skjer det noe nytt: Vi inviterer publikum inn i utstillingen. Det gleder jeg meg stort til!

Martin Lundell

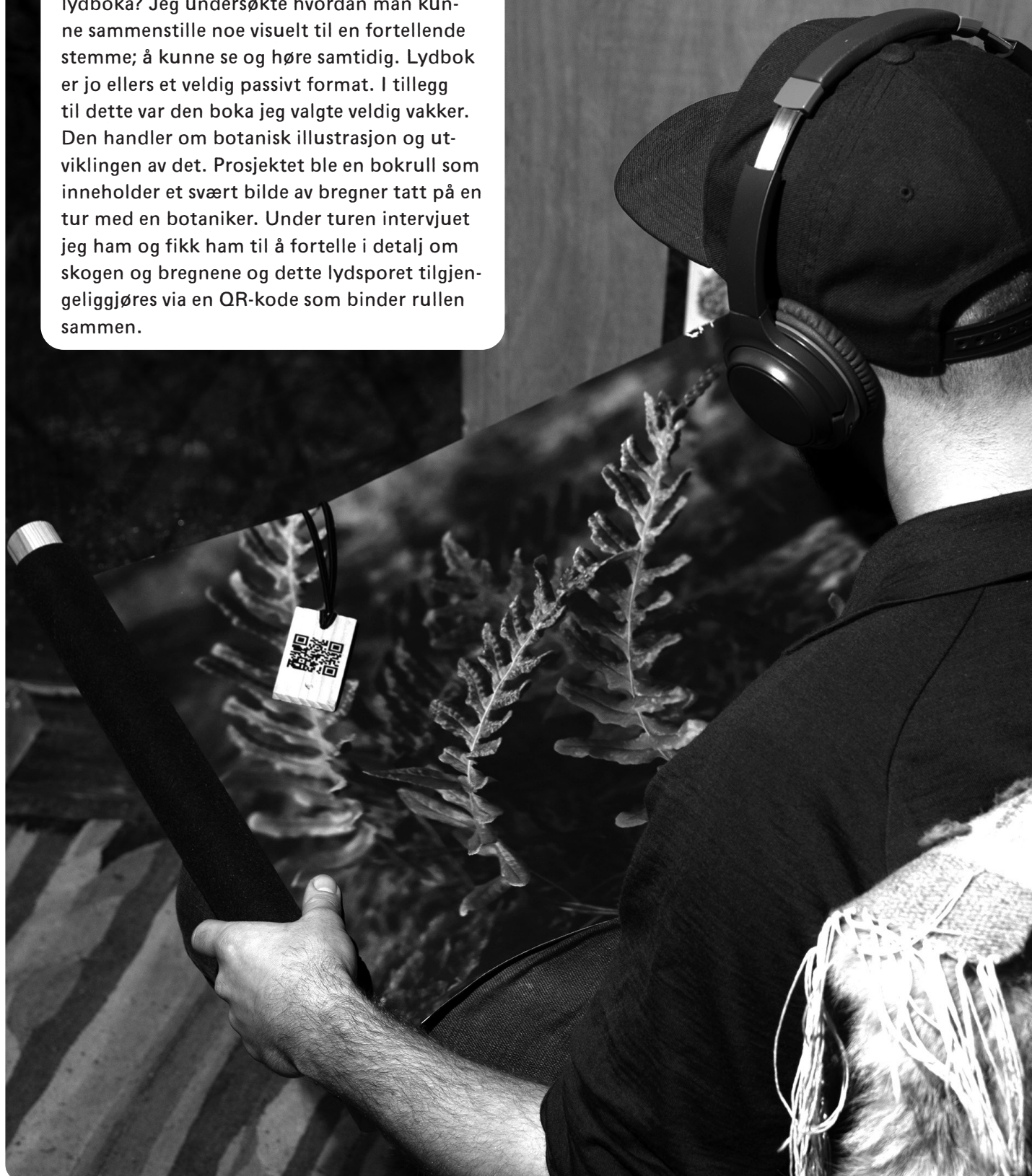
16:22 09/10/2019 Lights=Flood, Longpass: VIS, Mag=3.99
Auto Exposure (Integration=37ms, Iris=50%, Brightness= 60, Gamma=Off, Imaged width =81.20 mm

På nasjonalbiblioteket

En regntung formiddag i september 2019 var vi på besøk hos Nina Hesselberg-Wang, Chiara Palandri og Włodek Witek, Nasjonalbibliotekets konservatorer. Det var ikke uten engstelse at Ellef pakket den svarte trillekofferten full av bøker fra Blaker. De ble nøye undersøkt med bibliotekets belsningsmaskin, også kalt Spektralsteinboksen av VBs medlemmer.

Lørdag 5. oktober arrangerte Verkstedbiblioteket workshopen «Bokas hemmeligheter brettes ut og bindes inn», i samarbeid med bokbinder Lisa Bøthun. Verkstedbiblioteket stilte opp med planoark, Lisa med nål og tråd, og Nasjonalbiblioteket med ivrige deltakere. Vi hadde bestemt oss for at en limfri teknikk var til det beste for alle involverte. Dermed var det koptisk binding som sto på dagsordenen. Det var en utfordrende øvelse for oss mange; både for enkelte frustrerte deltakere og for de sjenerte arrangørene, men alle gikk til slutt hjem med hver sin bok.

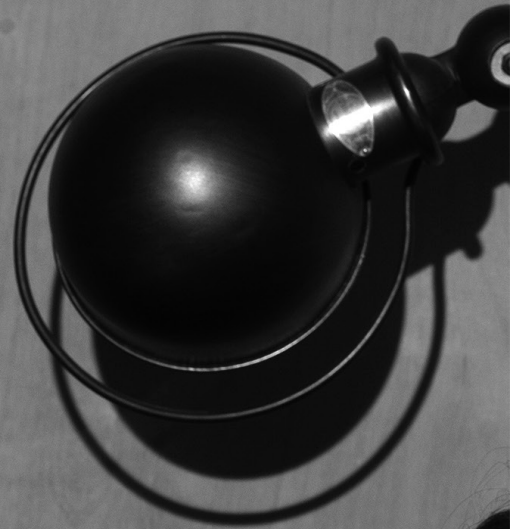
Jeg valgte meg ut «The Ocatvo Nature-printed British Ferns: being figures and descriptions of the species and varieties of ferns found in the United Kingdom». Parallelt med dette ønsket jeg å undersøke formene lydbok og bokrull som formater. Ettersom lydboka er noe jeg bruker mye selv var det interessant å se om det kunne finnes en mulighet for å lage en illustrert lydbok. Skulle det være en serie nummererte bilder der tallene blir referert til i lydboka? Jeg undersøkte hvordan man kunne sammenstille noe visuelt til en fortellende stemme; å kunne se og høre samtidig. Lydbok er jo ellers et veldig passivt format. I tillegg til dette var den boka jeg valgte veldig vakker. Den handler om botanisk illustrasjon og utviklingen av det. Prosjektet ble en bokrull som inneholder et svært bilde av bregner tatt på en tur med en botaniker. Under turen intervjuet jeg ham og fikk ham til å fortelle i detalj om skogen og bregnene og dette lydsporet tilgjengeliggjøres via en QR-kode som binder rullen sammen.

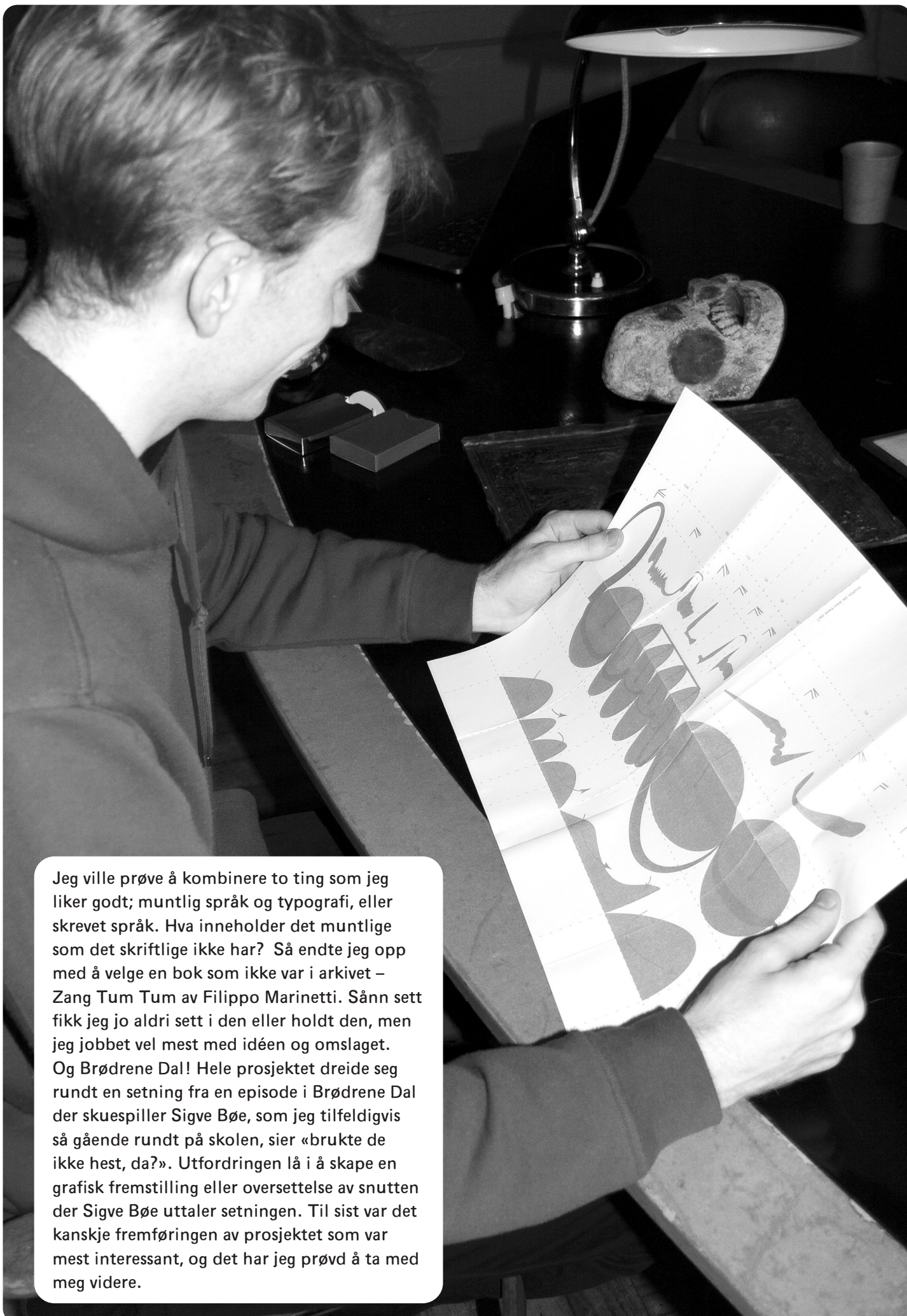

Utgangspunktet mitt var Poésie de mots incon-
nus av Illiazd som er en veldig lukrativ, trykt
og bretta bok med håndlaget papir og pergament.
Å lese den er litt som å åpne opp en matpakke.
Jeg jobbet med boka som form, rytme og lyd.
I Illiazds bok har han samlet poesi og trykk fra
venner og kjente. Hans venner og kjente var
blant andre Picasso, Max Ernst og Miró, mens
jeg satset mer på noe lavterskel og inviterte
egne (mindre sentrale modernister) venner og
kjente som hadde tid og mulighet til å sende
meg en tekst, en lyd, et bilde, eller et objekt.
Tanken var å samle det inn i en ny matpakke-
form. Det ble til boken Thank you so much
friend. Det er en xerox-printet kalkérpapirbok
pakket inn i blå sky. Min bok tar i bruk, som
Illiazd's bok, papirets brettekanter som et grid.
Det var dessverre ingen av mine venner som
sendte noe tekst, så det ble slik at jeg måtte
finne opp teksten selv. Jeg landet på å auto-
generere teksten via å kjøre bildene gjennom
google-search med bildene jeg fikk tilsendt.
Teksten er i og for seg like uforståelig som
teksten i boken til Illiazd m.fl. Men det passet
fint ettersom dada-dikt ikke nødvendigvis er
så meningsbærende heller – i hvertfall i den
tradisjonelle betydningen av mening.

Jeg jobbet med boka Skriftbygging av Yakov Chernikov fra 1930-tallet – en veldig snodig russisk bok som inneholder mangfoldige plansjer over bokstavformer og kyrilliske alfabetet. Tiden var tydelig preget av research; jeg fordypet meg med stor iver i russisk ortografi, fonetikk, futurisme og avantgardpoesi. Til slutt tok jeg for meg én bokstav og dens lyd, tch, som ble bokens konsept og innhold; en forestilt sammenheng mellom form og lyd som manifesterte seg i bokas innbinding med stifter. Tch. Språket forvandles til bilde, til form til rytme til lyd. Den handlet parallelt om alle bokstavene som gjennom historien har blitt strøket ut av det russiske alfabetet. De har redigert alfabetet så mange ganger! Det ble veldig tydelig hvor politisk språk er (det vet man jo), men også at dets minste bestanddeler kan være det.

Jeg ville prøve å kombinere to ting som jeg liker godt; muntlig språk og typografi, eller skrevet språk. Hva inneholder det muntlige som det skriftlige ikke har? Så endte jeg opp med å velge en bok som ikke var i arkivet – Zang Tum Tum av Filippo Marinetti. Sånn sett fikk jeg jo aldri sett i den eller holdt den, men jeg jobbet vel mest med idéen og omslaget. Og Brødrene Dal! Hele prosjektet dreide seg rundt en setning fra en episode i Brødrene Dal der skuespiller Sigve Bøe, som jeg tilfeldigvis så gående rundt på skolen, sier «brukte de ikke hest, da?». Utfordringen lå i å skape en grafisk fremstilling eller oversettelse av snutten der Sigve Bøe uttaler setningen. Til sist var det kanskje fremføringen av prosjektet som var mest interessant, og det har jeg prøvd å ta med meg videre.

I fjor jobbet jeg med en bok av Picasso, «Diurnes». Men egentlig jobbet jeg nok med kortprosa som en måte å illustrere på, man kan kanskje kalle det omvendt illustrasjon? Tekst til bilde, istedenfor bilde til tekst. Prosjektet handlet til syvende og sist om hva som kan eller ikke kan være illustrasjon. Kan papiret og teksten være vel så gode former for illustrasjon? Og om grafisk design og illustrasjon på den måten kunne komme litt nærmere hverandre for meg – for jeg føler at det er to ganske separat saker. Det sprang også ut av en rytme og type tekst som kom lett og med glede, og det ble en slags kontrafaktisk fortelling. Jeg tok helt konkret for meg Picassos fotografier og deres franske titler, og jeg kan ikke fransk, så basert på mine umiddelbare, uinformerte oversettelser av dem skrev jeg små tekster som handlet om menneskene i Picassos landsby. Jeg trykket hver tekst på et eget type papir, og samlet det hele i min egen versjon av hans mektige kassett – en silketrykket VHS-kassett.

Først prøvde jeg å finne en bok som jeg ikke fant, «Het Vlas» av Bart van der Leek. Han var en nederlandsk designer og kunstner og han var en del av De Stijl-bevegelsen. Interessen for former og primærfarger er veldig tydelig i boka. Fordi jeg selv har litt problemer med å lese mye tekst var det veldig interessant å se en bok som var ment for barn nesten helt uten fokus på lesbarhet, men primært på uttrykk. Jeg arbeidet altså bare med konseptet fra boken; utgangspunktet for både tekst og tegning er det samme og finnes i rektangelet. Dette var starten på mitt prosjekt, uten noe videre formål. Det kunne, og har, utviklet seg videre, men til prosjektet endte det opp som en bok. Jeg utviklet et system der et rektangel danner bokstavformer fra forskjellige alfabeter, og med den satte jeg tekster jeg fikk av fagfeller.

